

**OSNOVNA ŠOLA
MAJŠPERK**

*MAJŠPERK 32 B, 2322 MAJŠPERK, tel.: 02/795-01-42, 02/795-01-40,
fax: 02/79-50-149, E-mail: os.majšperk@guest.arnes.si*

JAZ BEREM TUJE. PA TI?

SLOVENSKI JEZIK

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorica: Iva Grobelšek

Mentorica: Ana Pejković

Majšperk, 2021

ZAHVALA

Pri izdelavi raziskovalne naloge se za pomoč, nasvete, strokovno usmerjanje ter prevod povzetka zahvaljujem mentorici Ani Pejković. Zahvala gre tudi ga. Liljani Klemenčič ter učencem tretje triade.

KAZALO VSEBINE

POVZETEK.....	4
ABSTRACT.....	5
1 UVOD.....	7
2 TEORETIČNI DEL	9
2.1 Branje.....	9
2. 1. 1 Zgodovina branja	9
2. 1. 2 Branje in mladi.....	9
2. 1. 3 Bralna motivacija	11
2. 1. 4 Branje in šola	12
2.2 Slovenska in tuja literatura.....	14
2.3 Trženje knjig	15
2.3.1 Knjižni blogi	15
2.3.2 Knjižne nagrade	16
3 EMPIRIČNI DEL.....	18
3.1 Raziskovalne metode	18
3.2 Analiza anketnega vprašalnika.....	18
3.2.1 Anketa za učence od 7. do 9. razreda OŠ Majšperk	18
3.3 Literarni izbor učencev pri bralni znački	25
3.4 Intervju z ga. Liljano Klemenčič, vodjo mladinskega oddelka knjižnice Ivana Potrča Ptuj.....	26
4 RAZPRAVA	28
5 ZAKLJUČEK.....	29
6 VIRI IN LITERATURA.....	30
7 PRILOGE.....	32

KAZALO SLIK

Slika 1: Pogostost branja v prostem času	19
Slika 2: Pomen tujega ali slovenskega avtorja.....	19
Slika 3: Branje tujih ali slovenskih avtorjev	19
Slika 4: Razlogi za izbor knjige	20
Slika 5: Razlogi za izbiro slovenskega avtorja	20
Slika 6: Razlogi za izbiro tujega avtorja	21
Slika 7: Asociacije z domačim branjem.....	22
Slika 8: Prostočasno branje avtorjev spoznanih pri domačem branju	23
Slika 9: Najljubša knjiga	24
Slika 10: Pogostost obiskovanja knjižnice Ivana Potrča Ptuj	24

POVZETEK

Branje ljudem odpira nove poglede na svet in okolico, ki jih obdaja. Spodbuja širjenje domišljije ter pomaga pri razumevanju ljudi. Pri otrocih in najstnikih pa prisotnost branja vpliva tudi na učni uspeh ter lažje učenje.

Tako se otroci začnejo učiti brati že pred vstopom v šolo, kjer jih k branju nato naprej spodbujajo starši in učitelji. Z osvojeno tehniko branja pa v nadaljnjih šolskih letih mladi branje začnejo opuščati. Vedno bolj je pri ohranjanju bralne dejavnosti potrebna zunanja motivacija (nagrade, pohvale...), ki pa je kratkotrajna.

Med mladimi se je v zadnjih letih s pojavom družbenih omrežij začelo branje opuščati, hkrati pa se je spremenil nabor knjižnega gradiva, saj so začeli vedno pogosteje posegati po tuji literaturi.

Z raziskovalno nalogo sem želela ugotoviti, kakšno literaturo berejo OŠ Majšperk. Pri raziskovanju sem se osredotočila na tretjo triado učencev ter predvsem na kontrast med slovensko in tujo literaturo. Zanimalo me je tudi, kakšni so njihovi razlogi in argumenti za izbrano. Nazadnje pa sem želela vedeti tudi ali bi ugotovljeno lahko veljalo tudi za širšo okolico občine Majšperk.

Tako sem se raziskovanja najprej lotila z anketo, ki sem jo pripravila za tretjo triado učencev OŠ Majšperk. Prav tako sem analizirala seznam branega gradiva pri Bralni znački na OŠ Majšperk ter ga primerjala z najbolj branim gradivom vseh slovenskih knjižnic vključenih v sistem COBISS. Prav tako sem izvedla intervju z vodjo mladinskega oddelka knjižnice Ivana Potrča Ptuj, ga. Liljano Klemenčič.

Z raziskovalno nalogo sem ugotovila, da mladi v svojem prostem času berejo tudi čtivo, ki ni določeno s strani šole. Pri izbiri knjige jim je pomembna vsebina, junaki in naslov. Pomena avtorja pri izbiri knjige ne izpostavijo, vendar večina učencev kljub temu raje posega po delih tujih avtorjev. Izkazalo se je, da učenci slovenske avtorje povezujejo z besedili, ki jih berejo pri pouku oziroma z domačim branjem.

Ključne besede: slovenska in tuja literatura, motivacija, avtor

ABSTRACT

Reading enables people to see new perspectives of the world and their surroundings. It helps to spread imagination and to understand people. The presence of reading helps children and teenagers to study and to obtain academic success.

Children come acquainted with reading before they enter school; from there on, parents and teachers encourage them to read. Once they master the technique of reading, they abandon reading in the following years. Reading motivation becomes increasingly important, such as awards or compliments, but those are short-lived.

The emergence of social media has in a way caused the abandonment of reading and at the same time the set of literature has also changed because the young are choosing foreign literature.

In the thesis I wanted to determine what do students of Primary school Majšperk read. My focus were the students of the third triad and the question whether they read Slovene or foreign literature. I also wanted to know that are their reasons and arguments for the choice. Finally, I wanted to know whether the information is true for the wider region of Majšperk.

I undertook the research with a survey, which I prepared for the students of the third triad. This was followed by an analysis of the reading list for the reading badge and compared to the list of most commonly borrowed books in Slovenian libraries, available in the system COBISS. I have also done an interview with the head of youth department Ivan Potrč Library, Ptuj.

In the thesis I have determined that in their free time the young read literature that is not required by school. When choosing a book, they focus on the plot, characters and the title. They don't highlight the importance of the author but still they rather read books of foreign authors. Students relate Slovene authors to books that they should read in class or for home reading.

Key words: Slovene and foreign literature, motivation, author

BRANJE

*Brati pomeni početi podvige.
Brati je možno marsikaj.
Recimo: grozdje in fige in knjige
in med brati še kaj.*

*Brati je na sploh enostavno.
Črke hrustaš kot zalogaj.
Teže pa je, a tudi bolj slavno,
brati pravilno in hitro nazaj.*

*A nazaj se daleč ne pride.
Pravo branje le dalje in dalje gre
čez črke in pike, čez vrte in hribe
v Koromandijo ali še dlje.*

(Tone Pavček)

1 UVOD

Meta Grosman je zapisala: »Branje omogoča dostop do simbolnega sveta, s katerim se sicer nikoli ne soočimo. Ob njem si oblikujemo vrednote, občutek za lepo. Brati se pravzaprav učimo vse življenje, zato je učenje branja življenjski proces. Razvoj otrokove bralne sposobnosti predstavlja neprecenljivo doto za vse življenje.«

Zato tudi velja: »Več kot beremo, lažje razumemo tisto kar preberemo.« (Kovač, Zakaj sploh brati?)

Branje je koristno na več načinov. Tisti, ki veliko berejo, berejo avtomatično, brez črkovanja s čemer je besedilo tudi lažje razumljivo. Prav tako je branje – v glavnem leposlovja – trening za boljše razumevanje drugih, ter tudi za razumevanje čustev in misli, ki poganjajo nas same. Z branjem razvijamo sposobnosti prepričevanja in sodelovanja, s tem pa tudi izboljšujemo osebno življenje. Vendar kljub temu, po knjigah posega vedno manj ljudi in rednih bralcev med mladimi je vedno manj.

Vedno več jih posega po drugih vrstah zabave, ki zahtevajo manj truda in pozornosti. Med temi, ki pa knjigo v prostem času le vzamejo v roke, je še toliko manj tistih, ki posežejo po delih, ki so jih napisali slovenski avtorji. Iz pogovorov s prijatelji, pa tudi iz lastnih izkušenj, lahko potrdim, da se bere veliko več tujega kakor slovenskega. Po slovenskih knjigah po navadi posegamo predvsem takrat, ko gre za branje v berilu, domače branje ali takšna in drugačna tekmovanja. Torej predvsem, ko nam je knjiga podana, bolj redko pa po lastni izbiri. Sama sem skozi leta dobila nekakšen odpor do slovenskih knjig na splošno, kar lahko potrdim tudi pri nekaterih mojih sošolcih in sošolkah. Ko pa sem ne dolgo nazaj po naključju le posegla po slovenskem gradivu, sem ugotovila, da pravzaprav ni nič kaj drugačno od tujega. Ob tem sem se vprašala, kaj pravzaprav je to, kar mladostnike odvrča od prebiranja slovenskih oziroma jih pritegne k izbiri knjig tujih avtorjev.

Raziskovalne naloge, ki so se do sedaj ukvarjale s tematiko branja, so se večinoma ukvarjale z vprašanjem bralnih navad otrok. Raziskovale so, kako s starostjo interes za branje upada/se večja znotraj triad osnovne šole ali kakšna je njihova motivacija za branje.

Sama sem se ob tem vprašala, kdo so pa tisti avtorji, po katerih učenci tretje triade posegajo, kadar berejo predvsem gradivo po svoji izbiri. Iz svoje izkušnje ugotavljam, da pri branju v svojem prostem času, torej tistem, ki ni vezano na predpisano šolsko čtivo, prebiram večinoma tuje avtorje. Zanimalo me je, ali to velja tudi za večino mojih vrstnikov.

Zastavila sem si raziskovalna vprašanja v katerih me je zanimalo, kolikšno in katero je branje učencev v njihovem prostem času. Torej, ali je avtor slovenski ali tuj, ter s tem ali učenci raje berejo knjige slovenskih ali tujih avtorjev. Nato sem želela izvedeti tudi kaj je tisto, kar jih pritegne k knjigi, ali kaj jih od knjige odvrne. Nazadnje me je zanimalo še, kako močno se seznam knjig prebranih pri Bralni znački razlikuje od seznama najpogosteje izposojenih knjig v knjižnicah vključenih v sistem COBISS.

Pri tem sem si postavila naslednje hipoteze:

- Učenci berejo tudi v svojem prostem času, ne berejo le obveznega šolskega čtiva.
- Da, avtor je pri izbiri knjige pomemben ter vpliva na to ali knjigo učenci izberejo ali ne.
- Učenci raje berejo knjige tujih avtorjev.
- Učence k branju tujih knjižnih del pritegnejo naslovi in naslovnice.

- Učenci največkrat posegajo po tistih knjigah slovenskih avtorjev, ki so določene za domače branje ali podane na priporočilnem seznamu za bralno značko.

Raziskovanja sem se lotila s pomočjo več raziskovalnih metod. Najprej sem pripravila anketni vprašalnik za učence tretje triade Osnovne šole Majšperk, ki sem ga glede na trenutne razmere posredovala v elektronski obliki. Nato sem pregledala seznam knjig, ki so bile v Osnovni šoli Majšperk v zadnjih letih prebrane pri Bralni znački in iz tega izluščila nekatere, ki so bile najbolj pogosto izbrane. Prav tako sem ugotavljala, katere so v zadnjem letu najpogosteje izposojene knjige v knjižnicah vključenih v sistem COBISS in nenazadnje o temi povprašala tudi vodjo mladinskega oddelka knjižnice Ivana Potrča Ptuj.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Branje

Branje je pojem, ki nas spremlja na vsakem koraku; poznamo njegov pomen, vendar si razlage o tem, kaj dejansko je branje oziroma kako ga razložiti, niso enotne.

Metka Kordigel je v svojem delu z naslovom Branje ali branje povzela tradicionalno razlago: »Branje je dekodiranje zapisanih črk, prevajanje le-teh v zvočne jezikovne znake. Branje je v bistvu mehaničen proces. Učenje branja naj se omejuje na dril v spoznavanju črk in učenju povezave z zvokom (glasom), ki ga ponazarjajo.« (Kordigel, 1992).

Prav tako pa navaja psiholingvistično razlago: »Branje in učenje branja je raznovrstna aktivnost. Branje je stvar odkrivanja pomena zapisanega jezika (in ne dekodiranja znakov v glasove) ... Branje ni nekaj pasivnega in mehničnega. Branje je razumsko početje z določenim namenom; odvisno je od bralčevega predznanja in njegovih pričakovanj.« (Kordigel, 1992).

Ko usvojimo tehniko branja, torej vsi posegamo na obe področji. Včasih beremo zato, da bi dobili kakšno informacijo, se česa naučili ali pa zato, ker radi beremo in nam je ob tem lepo.

2. 1. 1 Zgodovina branja

Ko govorimo o branju, najprej pomislimo na branje pisanega jezika. Vendar gre pri branju za širšo definicijo, saj se le-ta osredotoča na iskanje pripovedi. Lahko jo najdemo ob opazovanju pokrajine in verige oblakov ali pa na obrazih ljudi, katere si skušamo razložiti kot zgodbo ali najti v njih neko sporočilo.

Najstarejša poznana pisava izhaja iz Mezopotamije, tri tisoč let pred našim štetjem in takrat se je verjetno pojavilo tudi branje. Najstarejši dokumenti pisanja so glinene tablice, na katerih so risbe zlata in ovc, ter pripisane številke do 10. Če so ljudje želeli vedeti, kakšna je cena nečesa ali kakšen zakon velja, so morali razumeti simbole na tablicah in s tem se je razvilo branje. Te ploščice so nato začeli shranjevati in arhivirati. Ob nastanku arhivov pa so se pojavili tudi knjižnični bralci. Ljudje so se pričeli ukvarjati s poljedelstvom, se ustalili, kar je pomenilo tudi spremembo družbene ureditve. Bralci so tako prebirali predvsem o nekdanjih vrednotah in ob njihovi pomoči izražali svoje osebno mnenje ter kritizirali vladarje in družbo (Manguel, 2012).

2. 1. 2 Branje in mladi

O tem, kaj bodo mladostniki brali, se težko odloča kdo drug, kakor to po navadi počnejo starši za mlajše otroke. Tako imajo nad tem, kaj mladostniki berejo očitno manj nadzora. Pri izbiri knjige je mladostnikom veliko bolj kakor sama kakovost, pomembno mnenje vrstnikov, prijateljev in sošolcev, pomembna pa je tudi podoba knjige, saj jih ta pritegne in jih spodbudi, da knjigo izberejo. Posegajo predvsem po lažje razumljivih knjigah, kot so fantazija, trivialne pripovedi in literarna plaža. Vendar lahko takšna vrsta književnosti, še posebej pri mlajših

mladih, močno vpliva na dojemanje realnosti, saj se lahko bralec/-ka poistoveti z nerealnimi in olepšanimi opisi v zgodbah (Grosman, 2004)

V dobi odraščanja je tako pomembno, da mladostnik prebira kvalitetno literaturo. Ta spodbuja osebni razvoj ter krepi domišljijo. Branje prav tako prispeva k širjenju besednega zaklada ter zahtevni in dovršni rabi jezika. Učenci ki radi berejo so pogosto tudi uspešnejši pri učenju in delu ter imajo pozitivnejšo samopodobo, hkrati pa tudi višja pričakovanja. Mladostniku branje omogoča spoznavanje svoje in tujih kultur, prispeva k kritičnosti in razločanju človeških sposobnosti in možnosti ter širjenju in spoznavanju novih zmožnosti. K temu pa veliko prispeva tudi tuja literatura, ki bralcem širi obzorja. Z njo se spoznava tuje kulture ter drugačne načine življenja po svetu. Spodbuja drugačen način razmišljanja ter mladostnike, ter tudi druge bralce seznanja z razmerami po svetu. Tukaj bi lahko izpostavila knjigo Naša hiša je v plamenih. Knjiga je napisana skozi oči Malene Ernman – mame mlade Švedske podnebne aktivistke Grete Thunberg. Knjiga zajema veliko aktualnih problemov, povezanih predvsem s podnebnimi spremembami. Družina skozi knjigo izrazi željo da bi se problemom, kot so izpusti nafte, segrevanje ozračja in s tem povezanih poplav ter plazov posvečalo več pozornosti ter da bi ljudi o tem bili bolj ozaveščeni ozaveščali. Dotaknejo pa se tudi drugih 'problemov' kot so motnje hranjenja, avtizem, aspergerjev sindrom itd.

Mladostniki istih starosti pa lahko berejo tudi zelo različne vrste ter različno zahtevna knjižna gradiva. Razvitost bralne sposobnosti je odvisna od vsakega posameznika, ter različnih dejavnikov v okolju v katerem je odraščal. Veliko vlogo v tem, ali bo mladostnik reden bralec ali ne, imajo prisotnost branja ter odnos do knjig v družini. Če imajo starši pozitiven odnos do branja, bodo otroku knjigo znali približati spontano in neposredno. Knjige se bodo otrokom približale že v mladosti, kar pogosto povečuje interes do branja. K temu, ali bodo mladi brali ali ne, pa vpliva tudi šola. »Učenci, ki se v šoli ne bodo prepričali, da je branje leposlovja lahko zanimivo, razburljivo in prijetno, ne bodo po šoli nikoli posegli po knjigi za razvedrilo« (Grosman, 2004, str.148). Še posebej, če branje doma ni prisotno. Prisila do branja v šoli najbrž ni najboljši način, za spodbujanje branja pri mladostnikih. Veliko ljudi preneha z branjem takoj po končani šoli. Veliko ljudi pa po knjigah ne posega tudi zaradi različnih jezikovnih težav. Te pa je mogoče pri otroku delno ali celo povsem odpraviti s tem da z otrokom na primer vadimo koncentracijo in vztrajnost, ter nepriljubljene dejavnosti v otrokov vsakdan dodajamo postopoma.

Prehod iz branja kratkih zgodbic in krajših mladinskih leposlovij na zahtevnejše bolj kompleksno gradivo pri marsikaterem bralcu vodi v upad ali celo prenehanje branja. Za to obstaja več razlogov. Pri tem pa očitno izstopajo razvoj mobilnih telefonov in računalnikov, predvsem pa socialnih omrežij, pestra ponudba drugih – psihično manj zahtevnih – dejavnosti. Učenci so prav tako navajeni hitrega pridobivanja informacij preko spleta, branje knjig pa je v primerjavi s tem zamudno in naporno opravilo, saj moramo ob tekstu razmišljati.

Ker je v zadnjih letih vse več otrok začelo zavračati šolsko branje ter branje na splošno, se je na to, kaj mladostniki berejo začelo polagati vedno manj pozornosti. Iz tega razloga se ne zdi več tako zelo pomembno, kaj mladostniki berejo, vendar da sploh berejo. Odstotek tistih, ki so v zadnjem letu prebrali vsaj eno knjigo se je iz leta 1998 do leta 2017 iz 61% spustil na 58%. Tistih ki pa knjige ne zanimajo in jih iz tega razloga ne kupujejo je kar 27% več, kakor leta 1998. Razvoj, napredek in modernizacija komunikacije, je le eden izmed razlogov za manjše zanimanje za leposlovje pri mladih. »Vse kaže, da so proizvajalci risank, igrač in igrice ter trgovci z njimi bolj pozorni do »potreb« mladih in boljši poznavalci njihovih fantazijskih sposobnosti in zanimanj kot pedagoški delavci, saj so očitno veliko bolj uspešni pri pridobivanju mladih za svoje proizvode, kot je šola s takšnim poukom branja, ki bi jih zares pritegnil in odtegnil od

risank...« (Grosman, 2004, str. 115) Na prenehanje branja pri mladostniku, pa že pri otroku, lahko močno vplivajo prehitre kritike ob začetnem neuspehu, saj razvoj bralne zmožnosti in s tem pismenosti poteka po logiki začaranega kroga. Pri tem bodo tisti, ki so na začetku uspešnejši, ter so deležni več pohval kot negativnih kritik, pogosto postali še bolj uspešni ter bodo po vsej verjetnosti tudi pogosteje posegli po knjigi. Učenci, ki imajo pri branju na začetku težave z branjem, pa pohval, ki bi jih veliko bolj potrebovali, pogosto niso deležni, kar pogosto pripelje do tega, da po knjigah v prihodnosti ti ne posegajo (Grosman, 2004).

2. 1. 3 Bralna motivacija

Beseda motivacija izhaja iz latinske besede »movere« in pomeni gibati se. Motivacija določa intenzivnost in trajanje človekovih dejanj, za katera imamo po navadi več razlogov, zaradi česar velja za zelo kompleksen pojav in najbolj zapleten vidik človekovega duševnega življenja. Človeku da zanj značilen pečat sposobnosti ali celo enkratnosti. Zaradi motivacije ljudje s približno enakimi lastnostmi ne dosegamo enakih ciljev, saj so različni ljudje različno motivirani. Motivacija se pojavlja v obliki potreb, nagibov, teženj in interesov, kar s skupno besedo imenujemo teženja ali nagibi.

Psihologija motivacije se ukvarja z vprašanjem, kaj je tisto, kar nas pripelje do tega da nekaj naredimo ali ne.

Prav občutek zadovoljstva na koncu opravljenega dela je tisto, kar posameznika dodatno aktivira in spodbuja k nadaljnjemu opravljanju naloge.

Bralna motivacija je ključna sestavina pismenosti ter neločljivi del celotne bralne učinkovitosti. Bralna motivacija odgovarja na to kaj posameznika žene k branju, kaj je tisto zaradi česar vztraja z branjem do konca besedila ter zakaj se k branju vedno znova vrača. V zadnjih desetletjih se je razumevanje bralne motivacije zelo spremenilo. Strokovnjaki menijo, da je bralna motivacija povezana s celotno učno motivacijo. Pri tem izhajajo iz spoznanj kognitivne psihologije, ki je v zadnjih letih vodilna na področju bralne motivacije (Grosman, 2004).

V raziskavah, (Guthrie in Wigfield (1997)) ki so preučevale povezanost pogostosti branja z bralno motivacijo, se je izkazalo, da k pogostejšemu branju pripomoreta tako notranja kakor zunanja motivacija, ki pa se lahko tudi prepletata. Še zlasti takrat, kadar opravljamo neko aktivnost zaradi nje same. Pri tem pa je notranja motivacija nekoliko bolj učinkovita. Bralce, ki so notranje motivirani, knjige pogosteje obkrožajo vse življenje, saj jih k branju žene notranja želja in potreba. Njihovi cilji so osebni. Bralci, ki so notranje motivirani, so v knjige zatopljeni in radovedni.

Med tem pri zunanji motivaciji spodbuda prihaja iz zunanjih dejavnikov, kot so pohvala ali ocena. Na posameznika vpliva začasno in redkeje vodi do trajnih interesov. Pri zunanji motivaciji izvor izhaja iz drugih. Na primer staršev, učiteljev, vrstnikov... Zunanje motivirani bralci berejo za točke, zvezdice ali pohvale in so motivirani s spodbudo, ki pa ni trajna.

Na človeka na različne načine vplivajo tudi notranje in zunanje spodbude. Notranje spodbude imajo dolgoročen vpliv in so nujne za vseživljenjsko, dalj časa trajajoče branje in bralne dejavnosti. Med tem imajo zunanje spodbude, kot so ustrežljivost, priznanje, tekmovanje ali izogibanje dejavnosti..., kratkočasen vpliv.

Seveda pa je to, katera izmed motivacij bo imela večji vpliv, odvisno od vsakega posameznika, njegovih interesov in zastavljenih ciljev. Nekateri so bolj motivirani pod vplivom zunanjega okolja, drugi pa zaradi želja in ciljev. Pri mladostnikih se pogosto zgodi, da je zunanja motivacija zaradi vrstnikov in poseganja po bolj zanimivem, močnejša kakor notranja.

Zraven pojma bralna motivacija se je v zadnjih letih začel pojavljati tudi pojem bralna zavzetost. Bralno zavzeti bralci so navadno notranje motivirani. S pomočjo širjenja pojmov, sodelovanja

z drugimi in uporabi kognitivnih strategij bralec gradi na svojem znanju. Bralna zavzetost je povezana z razumevanjem prebranega, pa tudi z bralno in učno uspešnostjo. Tuje raziskave kažejo, da je bralna motivacija povezana z izbiro bralnih nalog. Glede na to v kakšen izziv je bralcu in kako kompetentnega se ob tem posameznik čuti. Pomembna je tudi vztrajnost, ki se gradi na tem, koliko truda je posameznik pripravljen v branje vložiti. Več truda kot vложи, bolj bo vztrajen in s tem tudi uspešen (Grosman, 2004).

2. 1. 4 Branje in šola

V posodobljenem učnem načrtu za slovenščino v opredelitvah predmeta in splošnih ciljih piše, da se učenci in učenke pri književnem pouku srečujejo z umetnostnimi oz. književnimi besedili ter ob njih poleg sporazumevalne zmožnosti razvijajo tudi doživljajsko, domišljijско, ustvarjalno, vrednotenjsko in intelektualno zmožnost. Z zaznavanjem kulturnih, etičnih, duhovnih in drugih razsežnosti, ki jih premore besedna umetnost kot eden od univerzalnih civilizacijskih dosežkov, ki je za obstoj slovenstva še posebej pomemben, se utrjujejo kulturna, domovinska in državljanska vzgoja ter medkulturna in širša socialna zmožnost. Učenci in učenke razvijajo zmožnost sprejemanja, razumevanja, doživljanja in vrednotenja ter tvorjenja besedil v slovenskem knjižnem jeziku. Hkrati si oblikujejo jezikovno in književno kulturo. (UN za slovenščino, 2018, str. 6–8)

Branje leposlovja v osnovni šoli je sestavni del pouka slovenščine, hkrati pa šole spodbujajo učence k branju z različnimi projekti.

BRALNA ZNAČKA

Ustanovitelja Bralne značke sta pisatelj Leopold Suhodolčan in prof. Stanko Kotnik. Prve značke so bile podeljene maja leta 1961 na Koroškem. Gibanje pa se je v začetku devetdesetih let posodobilo z motivacijskim programom *S knjigo v svet*, kar je nato postalo geslo Bralne značke.

Zveza bralnih značk Slovenije, je od sedemdesetih let dalje organizacijsko delovala kot eden nacionalnih programov v okviru Zveze prijateljev mladine Slovenije. Nato pa se je leta 2002 Bralna značka organizirala kot samostojno Društvo Bralne značke Slovenije – ZPMS, vendar je njen program še vedno del programa Zveza prijateljev mladine Slovenije.

V strokovnem smislu vodijo mentorji po šolah, od devetdesetih let dalje pa tudi po vrtcih in knjižnicah.

S programom želijo organizatorji spodbuditi branje v prostem času. Program se ves čas razvija, kakor dopolnilo k pouku slovenskega jezika in književnosti ter dejavnostim šolskih in splošnih knjižnic. S programom otroke spodbujajo k branju kot obšolski dejavnosti, ki je lahko svobodnejša ter bližje otrokom in mladim. Tako pa želijo tudi prispevati k oblikovanju rednih bralcev za vse življenje.

Program se vsako leto prične 17. septembra in se vsako leto zaznamuje nekoliko drugače. Bralno dogajanje ki vsako leto v dneh pričetka bralne značke poteka po vsej Sloveniji imenujemo Bralni maraton, ki ga vodi Zveza prijateljev mladine Slovenija.

Najbolj množično se Bralna značka izvaja na slovenskih osnovnih šolah. K njej se vključuje kar okoli 70% osnovnošolcev. V zadnjih letih pa se zalo razširja tudi predšolska bralna značka, ki v svoj program vključuje predšolske otroke, predvsem pa njihove starše, da ti berejo svojim

otrokom v predšolskem obdobju. V srednjih šolah se značka uveljavlja predvsem v obliki bralnih klubov, ki jih obiskujejo dijaki. V program pa se vključujejo tudi otroci v slovenskem zamejstvu in na nekaterih območjih slovenskih izseljencev.

Program Medgeneracijskega branja je najnovejši nacionalni program v sklopu Bralne značke. Program spodbuja povezovanje in sodelovanje različnih generacij ob branju.

V vseh programih vsako leto sodeluje več kot 140.000 otrok, samo v osnovnošolskih programih pa le-te vodi več kot 7.000 učiteljev, vzgojiteljev ali knjižničarjev. Ti oblike motivacije za branje prilagajajo objektivnim možnostim ter interesom in željam bralcev. Te se kažejo v oblikah pogovorov o knjigah, bralnih klubov, projetnih del, literarnih ugank, kvizov, srečan s književniki in drugimi ustvarjalci povezanimi s knjigo, sodelovanje pri literarnih šolskih glasilih in podobno. Pri organizaciji obiskov ustvarjalcev mladinske književnosti v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter knjižnicah mentorjem pomaga Društvo Bralna značka Slovenija. Hkrati pa organizira tudi seminarje in predavanja za mentorje. Tem v pomoč pripravljajo tudi tematske in druge zборе ter posredujejo poročila o kakovostni sodobni slovenki mladinski produkciji, na podlagi katerega so pripravljene tudi sezname mladinskih knjig, ki ga pripravlja MKL Pionirka – Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo.

Program se zaključi med 8. februarjem in 2. aprilom – mednarodnim dnevom knjig za otroke in koncem šolskega leta. Učencem, ki so vseh letih šolanja opravili bralno značko pripada naziv Zlati bralec.

Nekateri programi za spodbujanje branja pa so organizirani tudi v času šolski počitnic (Bralna značka).

PROJEKT RASTEM S KNJIGO

Projekt ristem s knjigo organizira Javna agencija za knjigo RS skupaj z Združenjem splošnih knjižnic. Projekt se je začel izvajati v šolskem letu 2006/2007, najprej zgolj za osnovne šole. Leta 2010 pa so se vanj vključili še dijaki srednjih šol in gimnazij. Ristem s knjigo je nacionalni projekt, ki spodbuja bralne kulture. Njegov namen je motiviranje osnovnošolcev in srednješolcev za branje mladinskega leposlovja slovenskih avtorjev ter spodbuda za obisk splošnih knjižnic po Sloveniji. Danes so zraven splošnih knjižnic ter slovenskih osnovnih in srednjih šol v projekt vključene tudi osnovne šole z prilagojenim programom, zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter osnovne in srednje šole v zamejstvu Avstrije, Madžarske in Italije. Sodelujejo tudi z učitelji v t. i. sobotnih šolah v Ameriki in Avstraliji, pri dopolnilnem pouku v tujini (Belgija, BiH, Srbija, Francija, Hrvaška, idr.) in v Evropskih šolah v Bruslju, Luksemburgu, Frankfurtu idr.

Cilji projekta so spodbujanje dostopnosti kakovostnega in izvirnega slovenskega mladinskega leposlovja ter promoviranje domačih avtorjev. Prav tako želijo s projektom Ristem s knjigo motivirati založnike za večjo vključevanje sodobnih slovenskih piscev v založniške programe za mladino, ter povečevanje deleža izdanega izvirnega slovenskega leposlovja.

V spomladanskih mesecih vsako leto s pomočjo javnega razpisa pristojna strokovna komisija izbere dve izmed prijavljenih slovenskih mladinskih del – eno za sedmošolce in eno za dijake prvih letnikov. Vsako leto se izberejo nove knjige in se med seboj ne ponavljajo.

Projekt se uradno začne vsako leto 8. septembra ob mednarodnem dnevu pismenosti, ko se tudi vse izbrane knjige dostavijo v vse splošne knjižnice v Sloveniji. Ob obisku knjižnice, ki ga za sedme razrede osnovne šole ter za prve letnike posebej organizirajo osnovne in srednje šole, vsak učenec sedmega razreda in prvega letnika prejme svoj izvod izbrane knjige. S projektom se mladim raziskovalcem predstavi tudi knjižnica in njena dejavnost. Predstavijo se tudi nekatera zanimiva leposlovna dela, ter spregovorijo o različnih vrstah branja.

Veliko pozornosti se pri projektu Rastem s knjigo nameni tudi sodelovanju z mentorji oziroma profesorji, ki učence pripeljejo. Izkušnje knjižničarjev kažejo, da dijaki pozorneje sledijo predstavitev ter v njih tudi aktivno sodelujejo, če jih profesorji na obisk ustrezno pripravijo. Po številnih slovenskih šolah skozi šolsko leto potekajo tudi srečanja učencev in dijakov z avtorji izbranih knjig. Ta so prisotna tudi pri nekaterih šolah v zamejstvu in tudi drugod po svetu. Obiske osnovnih in srednjih šol sofinancira Društvo Bralna značka Slovenija in Društvo slovenskih pisateljev ter se povezujejo tudi s Košarkarsko zvezo Slovenije. Odzivi in rezultati vsakoletno izvedenega projekta kažejo, da je vsako leto uspešno izveden (Rastem s knjigo).

2.2 Slovenska in tuja literatura

V nadaljevanju predstavim dva primera, in sicer primer slovenske literature ter primer tuje – angleške literature.

Fenomen Harry-a Potter-ja

Eden izmed največjih knjižnih fenomenov, ki ga je potrebno izpostaviti, je zagotovo serija zgodb avtorice J.K. Rowling o Harryju Potterju. Sedem zgodb sledi mlademu čarovniku, ki pri enajstih letih odkrije njemu do sedaj skrit svet magije. V vsaki knjigi bralci spremljajo eno izmed njegovih sedmih let na akademiji za mlade čarovnike, ter se skupaj z njih spopadajo z najrazličnejšimi problemi – naravnimi in nadnaravnimi.

Ko je leta 1997 izšla prva knjiga (Harry Potter: Kamen modrosti), je zraven velike slave požela tudi precej kritik predvsem učiteljev, kakor tudi drugih intelektualcev. Ti so v široki popularizaciji literature videli predvsem padec njene kakovosti. Vendar fenomen je kljub temu obsedel otroke in mnogi so brali več, kakor kadarkoli dotlej. Bralci so rasli skupaj s junaki v knjigi, kar je verjetno tudi ena glavnih skrivnosti uspeha zbirke. Avtorici se je posrečilo spreminjati tako junake glede na starost, kakor tudi prilagoditi stil, vsebino in zahtevnost vsake posamezne knjige interesom rastočih bralcev. Tako je prva knjiga bila primerna za enajstletne otroke, med tem ko se je zadnja že približevala tudi na primer sedemnajstletnikom in mladim odraslim. Pripovedi o čarovniku so bile najbolj prodajane knjige v letih: 2000 (Harry Potter: Ognjenih kelih), 2003 (Harry Potter: Feniksov red), 2005 (Harry Potter: Princ mešane krvi), 2007 (Harry Potter: Svetinje smrti) in 2016 (Harry Potter: Otrok prekletstva).

Sedaj bom podrobneje opisala še vsebino prve izmed knjig v seriji, in sicer knjigo Harry Potter: Kamen modrosti. Knjiga – kakor vse sledeče – spremlja mladega dečka Harryja Potterja, ki do svojega enajstega leta živi z svojo teto, stricem ter bratrancem, saj so mu, ko je bil še dojenček, umrli starši. Živi normalno življenje, v katerega pa se občasno prikradejo čudni dogodki in nesreče, ki si jih sam težko razlaga. Vse pa začne bolje razumevati na svoj enajsti rojstni dan, ko se na vhodu hiše njegove tete in strica prikaže mož po imenu Hagrid. Ta Harryju razkrije svet čarodejev, katerega del je tudi sam. Odpelje ga na šolo za mlade čarovnike, kjer spozna nove prijatelje, sošolce, učitelje in druge čarodeje. Razporedijo ga v enega izmed štirih domov na šoli in tako se Harryjevo potovanje na Bradavičarki začne. Ko pa se Harry ravno privadi na novo spremenjeno življenje, se začnejo v čarovniškem svetu dogajati čudne stvari, ki pa jih zvedavi Harry in njegovi prijatelji ne morejo pustiti pri miru. S prijateljema Ronom in Hermiono poskušajo ugotoviti, kdo je poskušal ukrasti kamen modrosti iz čarovniške banke in ali ga ta nekdo poskuša ponovno ukrasti iz skrbno varovanega prostora na šoli. Na koncu hudobneža seveda zalotijo in s tem svojemu domu na šoli zagotovijo največje število točk in zmago.

I. Karlovšek: Na svidenje, Lara

Za slovensko primerjavo knjigam Harry Potter bi lahko vzeli knjigo Igorja Karlovška Na svidenje, Lara. Knjigi sta si podobni po tematiki; v obeh se pojavljajo nenavadni dogodki, skrivnostnost ter zapleti, ki bralca vlečejo k branju. Prav tako lahko do določene mere knjigi primerjamo tudi po hitrem uspehu. Knjiga Na svidenje, Lara je namreč izšla šele aprila lani (2020), vendar se je že povzpela med 50 najbolj izposojenih mladinskih del v knjižnicah Slovenije, vključenih v program COBISS+.

Vsebina knjige je vezana na kriminalno dejanje, ko najstnico Laro najdejo umorjeno. V knjigi se z njeno smrtjo spopadajo njena mama, oče ter sestra dvojčica Tina, ki sestrine smrti nikakor ne more pustiti pri miru. Ker policija s primerom ne napreduje nikamor se Tina odloči, da bo stvari vzela v svoje roke. Tako začne primer svoje sestre na skrivaj raziskovati sama, čeprav ji starši to prepovejo. V raziskavo kmalu za tem vključi tudi svoje prijateljice, ki ji pri njej pomagajo. Skozi zgodbo ima na sumu več različnih ljudi, kater vsakega posebej preiskujejo, vendar se na koncu vedno znajdejo slepi ulici. Na koncu nad raziskavo dekleta že skoraj obupajo, ko Tino kar na enkrat ugrabijo. Izkaže se, da je ugrabitelj hkrati tudi morilec njene sestre. Ob tem istočasno spremljamo še Tinine starše, ki za vse skupaj izvedo ter ugotovijo, da se je tudi s Tino nekaj zgodilo. Na koncu dekle seveda rešijo in morilca ujamejo.

2.3 Trženje knjig

Knjiga predstavlja tako kulturno kot materialno dobrino. Trend slovenskih založnikov je, da predstavljajo knjigo kot kulturno dobrino. Maruša Kmet iz založbe Rokus Klett pravi, da je potrebno izbirati tržni pristop. Strokovnjaki s področja marketinga menijo, da se je potrebno lotiti internetnega oglaševanja.

Maja Ambrož je povedala: »Upravljalci blagovnih znamk se morajo zavedati, da je to gonilna sila potrošniških navad in trendov. Zato morajo biti tudi v zahtevnejšem okolju, ki nas obdaja, pogumni in si s svojimi blagovnimi znamkami upati premikati meje. Razmisliti morajo, kako lahko knjiga iz kulturne in materialne dobrine postane zapomnljivo doživetje, ki ga bralci želijo vedno znova podoživljati« (Ambrož, 2011).

dr. Miha Kovač pravi, da se je potrebno zavedati trženjske realnosti. »Avtor z napačnim imenom nima možnosti. Šele, ko je Liljana Praprotnik Župančič postala Lila Prap, je postala izvozni artikel. Ime avtorja je že trženjsko orodje – prav tako naslovnica knjige. Nihče ne bo priznal, da včasih kupi knjigo le zato, ker mu je všeč njena naslovnica« (Kovač, 2011).

Urednik Samo Rugelj pravi: »Knjižnice so prvi krog socializacije slovenskih avtorjev. Slovenski kupci knjig bodo težko kupili neznanega slovenskega avtorja« (Rugelj, 2011).

Poleg tega slovenski avtorji ne tekmujejo le z domačimi kolegi in prevedenimi tujimi deli. Dr. Kovač pravi, da se je »z razvojem spletnih trgovin in e-bralnikov pokazalo, da je trg knjig v angleščini neizmeren. Ljudje berejo dvojezično« (Rugelj, Trženje v založništvu, 2011).

2.3.1 Knjižni blogi

Če se nekdo odloča za branje določene knjige, ali pa o izboru nima natančne vizije, se prav zagotovo najprej obrne na splet. Knjižni blogerji na spletu knjige predstavljajo na različne načine – od mesečnih izzivov, do različnih knjižnih dnevnikov – vsem pa je skupen namen – privabiti čim več novih bralcev. Gre za enega sodobnejših načinov spodbujanja branja, ki se je začel v tujini in se razširja tudi v Sloveniji. Kljub temu, da je scena tujih blogerjev prav gotovo

obširnejša kot domača, se tudi pri nas število knjižnih blogov povečuje. Le eni izmed njih so na primer Knjižna polička, Neusmiljeno berem, Gospodična knjiga, Hermionin literarni blog ipd. Te bi lahko tako imenovali tudi knjižni vplivneži, čeprav njihovih obrazov na ulicah ne prepoznamo. Na blogih ne najdemo suhoparnih opisov knjig, vendar nam avtorji zapisov ponudijo nekaj več.

»Slovenski knjižni blogerji smo živi bralci, ki o knjigah ne pišemo šolskih obnov in ne objavljamo *spoilerjev*« (Gospodična knjiga). Kljub rastočemu številu knjižnih blogov tudi na slovenskem, pa literature za mladino na njih skoraj ne najdemo. Blogi večinoma predstavljajo literaturo za odrasle. Na nekaterih straneh, kjer pa se znajdejo posamezne knjige, primerne za mladino, je ta, po večini tuja – prevedena ali neprevedena.

2.3.2 Knjižne nagrade

V Sloveniji obstaja veliko mladinskih in tudi knjižnih nagrad za odrasle, ki se vsako leto podeljujejo najboljšim literarnim delom.

Najbolj znane knjižne nagrade za mladinsko literaturo so zagotovo Desetnica, ki jo podeljuje Društvo slovenskih pisateljev; Morda ptica, ki jo od leta 2012 za najboljšo še neobjavljeno knjižno delo podeljuje Mladinska knjiga; Večernica, ki jo za najbolj izvirno leposlovno delo iz preteklega leta podeljuje časopisno-založniško podjetje Večer ter Zlata hruška, ki jo podeljuje Pionirka – center za mladinsko književnost pri Mestni knjižnici Ljubljana in slovenska sekcija IBBY.

Zlata hruška

Zlata hruška ponazarja kakovost slovenskih otroških in mladinskih del. Za ta znak se lahko potegujejo tiste slovenske knjige, ki po mnenju uredniškega odbora po vsebini in izvedbi izstopajo ter se tako uvrstijo med odlične izdaje leta. Med temi se izberejo štiri knjige različnih kategorij, katerim se podelijo priznanja za najbolj izvirno slovensko mladinsko leposlovno ter najbolj izvirno slovensko mladinsko poučno knjigo in za prevedeno mladinsko leposlovno ter prevedeno mladinsko poučno knjigo. Pogoji za dobitnike oznake Zlata hruška so, da je monografija zapisana v slovenskem (ali tudi slovenskem) jeziku, je izšla v preteklem letu ter je v več kot eni osrednji knjižnici opredeljena kot knjiga za otroke in mlade.

Podelitev Zlatih hrušk je ena od priložnosti, da se v javnosti uveljavi promocija kakovostnih knjig, da javnost izve, da je mladinska književnost del umetnosti in kulture naroda in da ima mladinsko leposlovje tudi socialno, psihološko, etično in kulturološko poslanstvo (Zlata hruška).

Modra ptica

Založniška skupina Mladinska knjiga nagrado Modra ptica vsako drugo leto podeljuje že od leta 2012. Nagrada gre najboljšemu, še neobjavljenemu izvirnemu knjižnemu delu po izboru strokovne komisije. Ta vsako drugo leto določi tudi novo literarno vrsto, kateri se bo nagrada podeljevala. Na podlagi tega se nato izpelje tudi natečaj, vsakič torej za drugo literarno vrsto. Strokovna komisija na podlagi prijavljenih del določi največ pet nominirancev, izmed katerih določijo nagrajenca. Denarna nagrada ob prejemu Modre ptice znaša 12.000 evrov, ter je s tem najvišja denarna nagrada, ki jo lahko avtor prejme za posamezno književno delo v Sloveniji. Z nagrado Modra ptica želi založba spodbujati nastajanje izvirnega slovenskega leposlovja.

Nagrada se je do letos podelila že šestkrat. Od tega je bila kot literarna zvrst trikrat razpisan mladinski roman – leta 2013 je nagrado prejel mladinski roman Vinka Moderndorferja Kot v filmu, leta 2016 pa mladinski roman Zvezde vabijo, ki ga je napisal Miha Mazzini. Leta 2020 pa je nagrado za mladinski roman Skrivno društvo KRVZ dobila Simona Semenič (Modra ptica).

Desetnica

Nagrado Desetnica podeljuje Društvo slovenskih pisateljev najboljšemu slovenskemu otroškemu ali mladinskemu romanu. Pogoji za dobitnika nagrade so, da je delo izšlo v zadnjih treh letih ter da ga je napisal član društva.

Navdih za ime nagrade so ustanovitelji dobili v ljudskem izročilu. V njem Desetnica predstavlja desetega otroka, ki mora od doma in tako postane sirota. Ta je po navadi samostojen in ima posebne darove. Pravljico je izdal Fran Milčinski (Desetnica).

Namenjena je širšemu priznavanju in uveljavljanju otroške in mladinske literature v stroki literarne kritike in javnosti.

Nagrado so začeli podeljevati leta 2004 in se od takrat naprej podeljuje vsako leto. Nagrado za najboljše otroško ali mladinsko delo v poeziji ali prozi društvo podeljuje vsako leto v mesecu maju. Nagrado Društvo slovenskih pisateljev podeli na podlagi izbora, ki ga pripravi strokovnjak za mladinsko književnost, nato pa o izboru odloča pet žirantov, članov društva (Desetnica).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Raziskovalne metode

Empirični del raziskovalne naloge je sestavljen iz anketnega vprašalnika, intervjuja s knjižničarko mladinskega oddelka knjižnice Ivana Potrča Ptuj in analize bralnega izbora učencev OŠ Majšperk v sklopu Bralne značke ter analizo najpogosteje izposojenega gradiva knjižnic, ki so vključene v sistem COBISS.

3.2 Analiza anketnega vprašalnika

Z anketnim vprašalnikom sem želela izvedeti po kateri literaturi posegajo učenci tretje triade OŠ Majšperk ter kaj vpliva na njihov bralni izbor.

Anketni vprašalnik sem zasnovala s pomočjo odprtokodne aplikacije za spletno anketiranje www.1ka.si. Gre za spletno storitev, ki omogoča izdelavo spletnega vprašalnika, izvedbo spletne ankete z zbiranjem podatkov ter urejanje in analizo podatkov (Spletna anketa).

Najprej sem zasnovala teme vprašanj. Po pregledu spletne aplikacije sem izbrala tip vprašalnika – anketo in preverila vrste vprašanj. Nato sem dokončno oblikovala vprašanja. Anketa je bila anonimna. Izvedena je bila v času pouka na daljavo.

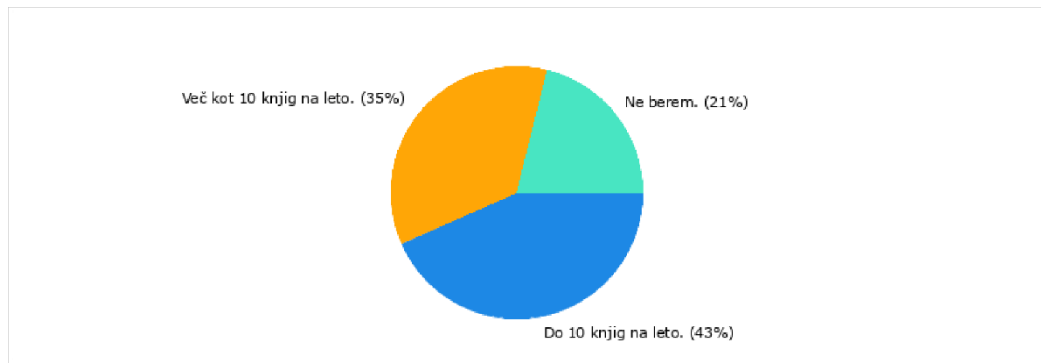
Obdelava in analiza anketnih podatkov je potekala prav tako s pomočjo aplikacije za spletno anketiranje www.1ka.si.

3.2.1 Anketa za učence od 7. do 9. razreda OŠ Majšperk

Na vprašanja so odgovarjali učenci tretje triade OŠ Majšperk. Od 110 učencev je na vprašanja odgovorilo 99 učencev.

Anketni vprašalnik

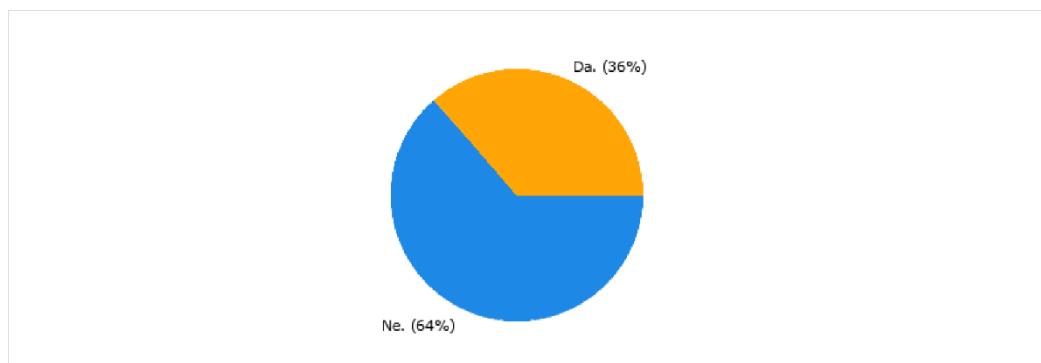
1. Kako pogosto v svojem prostem času bereš?

Slika 1: Pogostost branja v prostem času

Z izvedbo ankete sem ugotovila, da največje število mojih vrstnikov – 43% učencev – prebere do 10 knjig letno. Več kot deset knjig letno v prostem času uspe prebrati 35% učencev, knjige pa po lastni izbiri v roke sploh ne vzame kar 21% učencev tretje triade OŠ Majšperk.

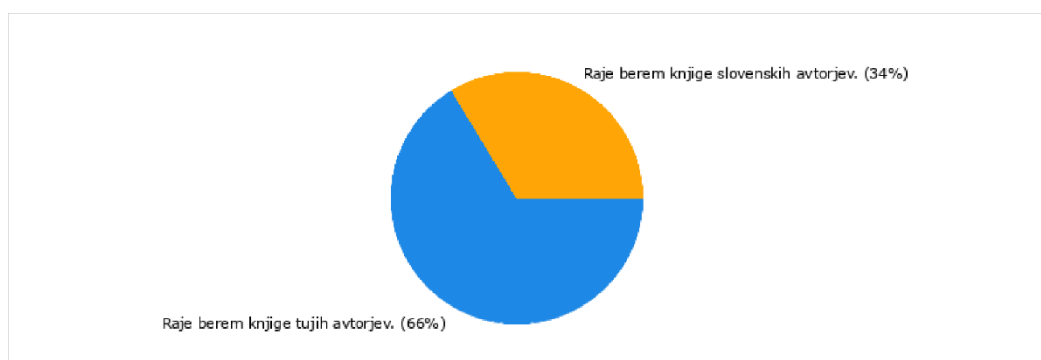
2. Ti je pri izbiri knjige pomembno ali je avtor tuji ali slovenski?

Slika 2: Pomen tujega ali slovenskega avtorja

Kar 64% učencev se je odločilo, da jim pri izbiri knjige ni pomemben avtor, oziroma ali je avtor tuji ali slovenski, med tem pa je to pomembno 36% učencev.

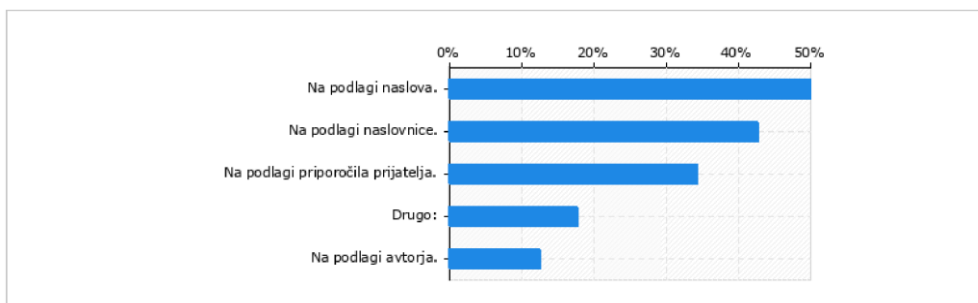
3. Ali raje bereš knjige tujih ali slovenskih avtorjev?

Slika 3: Branje tujih ali slovenskih avtorjev

Delno kljubovalno drugemu, pa se je pri tretjem vprašanju izkazalo, da 66% učencev raje posega po knjigah tujih kot slovenskih avtorjev. 34% učencev pa raje bere slovensko literaturo.

4. Na podlagi česa izbereš knjigo?

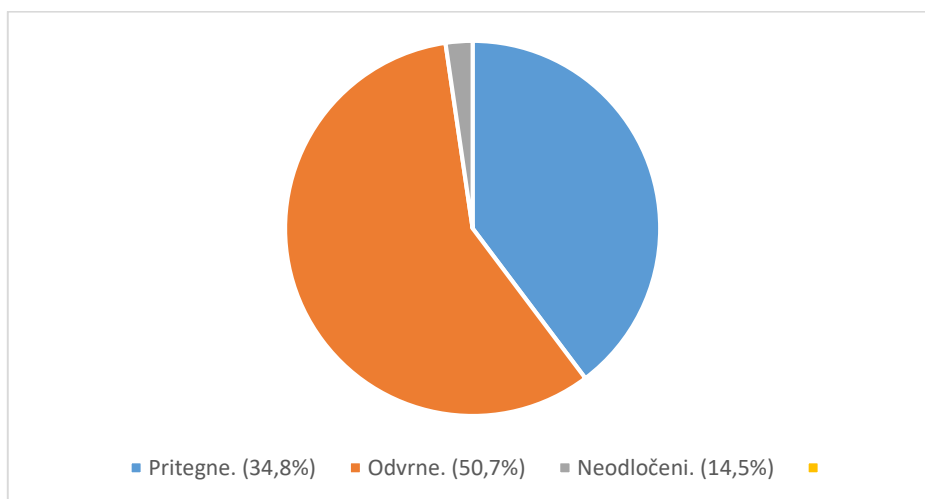
Slika 4: Razlogi za izbor knjige

Pri odgovarjanju na vprašanje je bilo možnih več odgovorov.

Učencem OŠ Majšperk je pri izbiri knjige najbolj pomemben naslov. Na podlagi le-tega se za knjigo namreč odloča 50% učencev. Sledi mu naslovnica, na podlagi katere se za knjigo odloči 43% učencev. 34% učencev se za knjigo odloči na podlagi priporočila prijateljev. Na podlagi avtorja pa se za knjigo odloči 13% učencev.

Pri vprašanju je bilo prav tako možno zapisati druge mejnike za izbor knjige, ki jih imajo učenci. Za to možnost se je določilo 18% učencev. Pri tem je 14 učencev zapisalo, da se za knjigo odločijo na podlagi vsebina ali opisa, en učenec pa je zapisal, da se za knjigo odloči na podlagi tega, ali je na podlagi knjige posnet tudi film.

5. Kaj te pritegne ali odvrne od branja knjig slovenskih avtorjev?

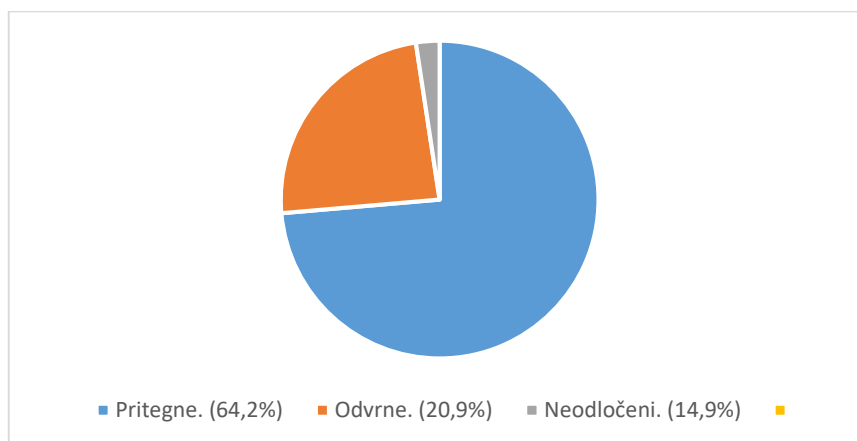
Slika 5: Razlogi za izbiro slovenskega avtorja

Ugotovila sem, da največje število učencev tretje triade OŠ Majšperk – približno 50,7% – knjige slovenskih avtorjev odvrta. Za to so bili navedeni naslednji razlogi. Približno 48,6% učencev, ki so zapisali, da jih knjige odvrnejo, je kot razlog navedlo nezanimivo vsebino. 22,9% učencev od prebiranja slovenske literature odvrnejo nerazumljive/starinske besede. 5,7% učencev po teh knjigah ne posega zaradi majhne izbire, starih nalovnic, ker knjige niso modarne ali zato, ker raje berejo v tujem jeziku. 2,9% učencev pa slovenske knjige povezujejo z branjem v šoli ali se jim te knjige zdijo kakor nuja ali obveznost.

Med tem pa 34,8% učencev OŠ Majšperk slovenska literatura pritegne. Ti po njej najpogosteje posegajo zaradi slovenskega jezika (33,3%), 29% teh, ki so zapisali da jih slovenska literatura pritegne, po njej posega zaradi zanimive vsebine; 16,7% po knjigah posega zaradi zanimivih naslovov; 8,3% zaradi sloga pisanja/propovedovanja v knjigah; 4,2% učencev pa po knjigah slovenskih avtorjev posega zaradi širjenja slovenskega besednega zaklada, naslovnice ali zato ker so jim avtorji poznani.

14,5% učencev pa se je odločilo, da jim pri izbiri knjige avtor ni pomemben, ali pa se za razlog niso znali odločiti.

6. Kaj te pritegne ali odvrne od branja knjig tujih avtorjev?

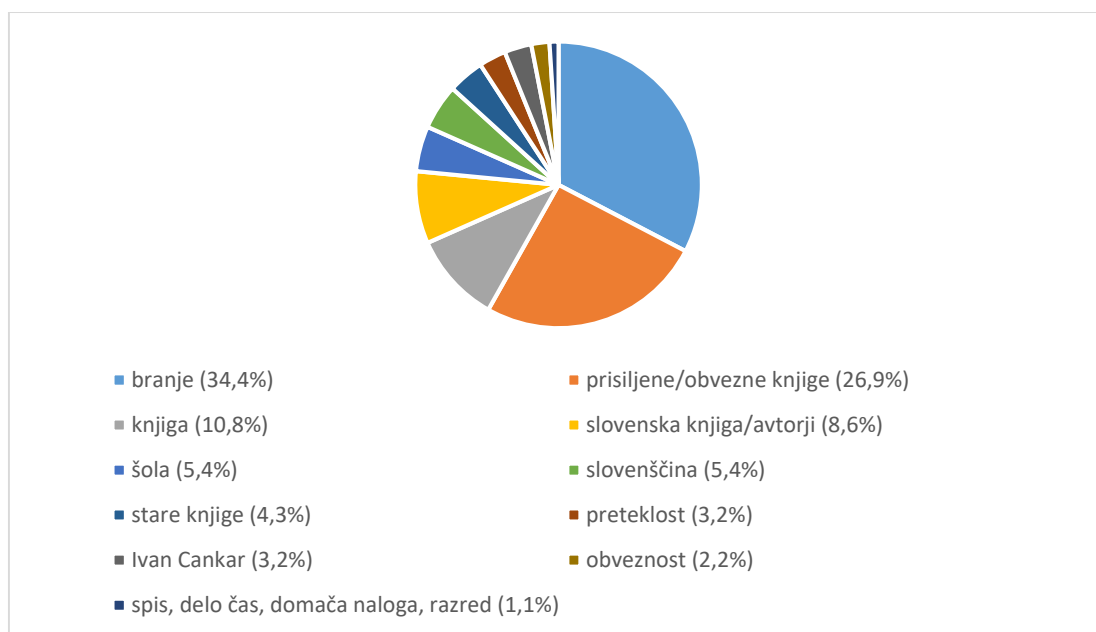
Slika 6: Razlogi za izbiro tujega avtorja

Pri šestem vprašanju se je največ učencev odločilo, da jih tuja literatura pritegne. Za le-ta odgovor se je odločilo približno 64,2% anketirancev. Kot razlog za izbor tuje literature so ti najpogosteje navedli zanimivo vsebino, zaradi katere po tuji literaturi posega 37,2% teh učencev. 18,6% učencev k branju tuje literature pritegne naslov, približno 14% pa drugačni/eksotični junaki in dogajanje. 9,3% učencev se je določilo, da jih k branju knjig tujih avtorjev pritegne tuji, večinoma angleški jezik ter tuja (večinoma angleška) imena v knjigah. Naslovnica ali stil pisanja k branju tuje literature pritegne približno 7% učencev ki so izbrali to možnost, 4,7% učencev se je odločilo da tuje izberejo zaradi široke izbire, 2,3% učencev pa k tujemu privabi širša prepoznavnost branega po svetu.

Nasprotno, pa se je približno 20,9% anketirancev odločilo, da jih tuja literatura odvrča. Pri tem so bili najpogostejši razlogi: nepoznavanje tujih jezikov, za kar se je določilo 50% učencev, ki so izbrali to možnost; nerazumljiva imena in izrazi, kar od branja tuje literature odvrne 21,4% učencev ter način pisanja, zaradi česar se za knjigo ne odloči 14,3%. 7,1% učencev, ki jih tuja literatura odvrča pa je kot razlog navedlo, da so knjige tujih avtorjev predebele ali da jim preprosto niso zanimive.

Enako kot pri petem vprašanju, se 14,9% učencev, ki so na vprašanje odgovorili ni znalo odločiti ali pa jim avtor pri izbiri knjige ni pomemben.

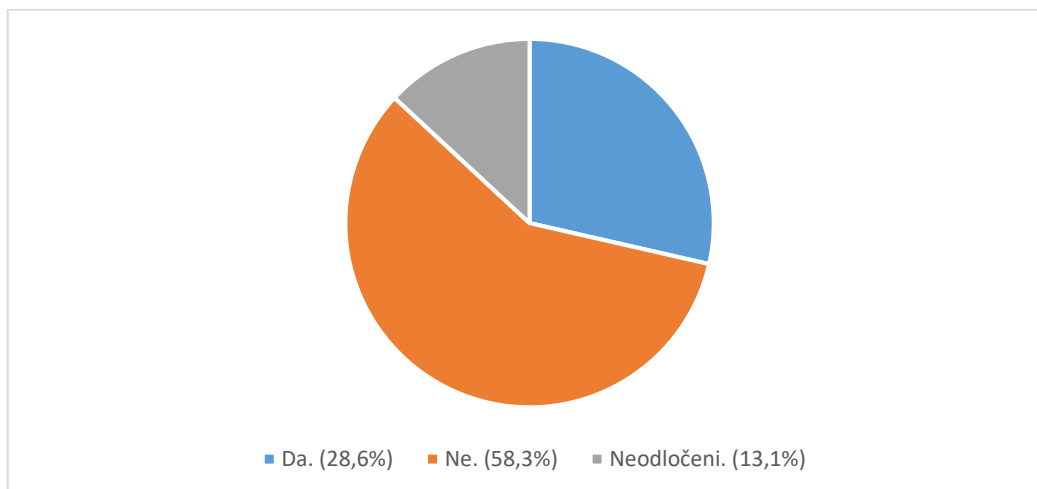
7. Na kaj najprej pomisliš, ko slišiš za besedno zvezo DOMAČE BRANJE?

Slika 7: Asociacije z domačim branjem

Na vprašanje je odgovorilo 93 učencev. Od tega največ anketirancev ob besedni zvezi 'domače branje' pomisli na »branje«. Za takšen odgovor se je odločilo 34,4% učencev. Naslednji najpogostejši odgovor je bil »prisiljene/obvezne knjige« za katerega se je odločilo 26,9% vprašanih. Na »knjigo« ob besedni zvezi pomisli 10,8% vprašanih; 8,6% učencev pomisli »slovenske knjige ali avtorje«. Na »šolo« ali »slovenščino« pomisli 5,4% anketirancev; 4,3% učencev tretje triade OŠ Majšperk pomisli na »stare knjige«; 3,2% učencev pomisli na »preteklost« ali »Ivana Cankarja«. Na »obveznost« pomisli 2,2% vprašanih, 1,1% vprašanih pa pomisli na »spis«, »delo«, »čas«, »domačo nalogo«, »razred«, ter »zanimivo«.

8. Ali avtorje, ki jih spoznaš skozi domače branje, prebiraš tudi v svojem prostem času? Razloži, zakaj da/zakaj ne.

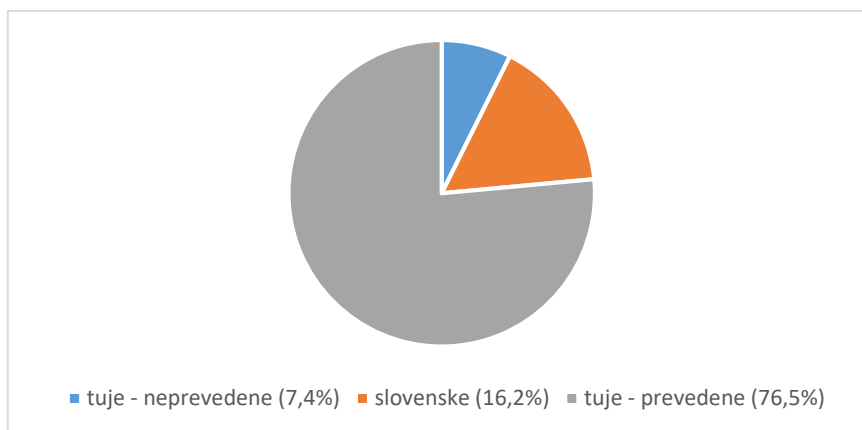

Slika 8: Prostočasno branje avtorjev spoznanih pri domačem branju

Ugotovila sem, da največje število učencev OŠ Majšperk v prostem času ne prebira gradiva avtorjev, ki jih prebeirajo pri domačem branju. Za takšen odgovor se je odločilo 58,3% učencev. Od tega je največje število učencev kot razlog navedlo, da jim vsebina knjig preprosto ni zanimiva (44,9% učencev). 30,6% učencev je navedlo, da knjig ne prebirajo, ker v prostem času ne berejo veliko ali da za branje nimajo časa. 8,2% če ima možnost raje izbira gradivo katerih drugih avtorjev, 4% učencev pa avtorji teh knjig ne pritegnejo. Razloga, zakaj te literature ne prebirajo, ni navedlo 12,2% učencev. Med tem je 28,6% učencev navedlo, da v prostem času v roke radi vzamejo tudi katero drugo knjigo, ki so jo napisali avtorji pogosti pri domačih branjih. Največje število učencev – 75% – je ponovno kot razlog navedlo, da so jim knjige zanimive. 8,3% učencev je navedlo, da veliko knjig teh avtorjev že pozna, in si zalo o njih želi izvedeti še več, 4,2% učencev pa je zapisalo, da jim je vseč dobro pripovedovanje v zgodbi ali da takšne knjige radi berejo. Tudi tukaj nekaj učencev ni navedlo razloga za svojo odločitev. Takšnih je bilo 8,3% odgovorov.

Med tem se je 11% vseh učencev odločilo, da je njihova odločitev povsem odvisana od posamezne knjige, 1,2% učencev pa je zapisalo da ne vedo kako bi se odločili.

9. Katera je tvoja najljubša knjiga?

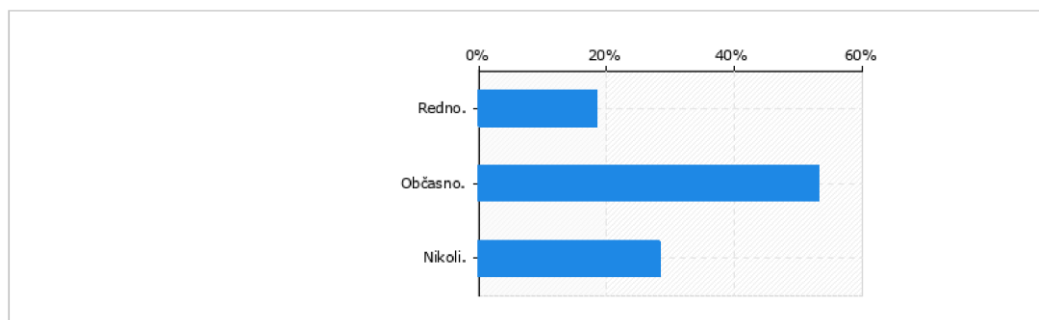

Slika 9: Najljubša knjiga

Glavni namen devetega vprašanja je bil, da ugotovim in primerjam, kakšno je število tujih ter slovenskih knjig med zbranimi odgovori. Ker so se odgovori med seboj zelo razlikovali, ne bom naštevala posameznih naslovov.

Pri analizi sem ugotovila, da je večina knjig, ki so bile navedene, tujih. Knjig tujih avtorjev je bilo 83,8%. Od tega je bilo 91,2% odstotka tujega gradiva prevedenega, 8,8% pa neprevedenega. Med tem pa je knjige slovenskih avtorjev navedlo le 16,2% učencev.

10. Kako pogosto obiskuješ mladinski oddelek knjižnice Ivana Potrča Ptuj?

Slika 10: Pogostost obiskovanja knjižnice Ivana Potrča Ptuj

Ugotovila sem, da večina učencev OŠ Majšperk knjižnico Ivana Potrča Ptuj, natančneje mladinski oddelek, obiskujejo občasno. Tako je zatrdilo 53% učencev. Knjižnice nikoli ne obiše 28% učencev, rednih obiskovalcev knjižnice Ivana Potrča Ptuj pa je le 18% vseh učencev tretje triade.

3.3 Literarni izbor učencev pri bralni znački

Pomemben del pouka slovenskega jezika in književnosti je tudi dejavnost bralne značke. Učencem ob tem, da jih spodbuja k branju, ponuja tudi možnost lastnega raziskovanja literature in jim daje možnost izbire.

Zanimalo me je, kakšen je literarni izbor učencev glede slovenske in tuje literature. Prav tako sem ugotavljala, katere so največkrat izposojene knjige v knjižnicah vključenih v sistem COBISS. Oba seznama sta med prilogami.

Ugotovila sem, da pri izbiri knjig za bralno značko, kot sem predvidevala, prevladujejo knjige tujih avtorjev. Tako lahko iz literarnega izbora učencev tretje triade pri bralni znački razberemo, da so knjige slovenskih avtorjev pri bralni znački v šolskem letu 2019/20 sestavljale le 24,5% branega gradiva. Razvidno je tudi, da je število branega slovenskega gradiva po razredih upadalo. Tako se je za slovensko gradivo v sedmem razredu odločilo kar 41,1% učencev, medtem ko je odstotek v osmem razredu upadel na le 19%. V devetem razredu pa so slovenske knjige sestavljale le 11,5% prebranega. Podobno lahko razberemo tudi iz sezmana 100 najbolj branih mladinskih knjižnih del v slovenskih knjižnicah, ki sodelujejo v sistemu COBISS iz istega leta. Ob pregledu ugotovimo, da slovensko gradivo sestavlja 20% knjig na seznamu. Med njimi najdemo take, ki se pogosto pojavljajo na seznamu gradiv domačega branja; kot recimo Cankarjevo *Moje Življenje* ali pa delo *Avtobus ob treh*, avtorice N. K. Lorenzutti. Prav tako so v ospredju knjige, ki so predpisane kot gradivo na tekmovanju iz slovenščine za Cankarjevo priznanje (delo *Preživetje* in delo *Kako dolg je čas*).

Seznam najbolj branega mladinskega gradiva v slovenskih knjižnicah za leto 2020 je dodan med prilogami.

3.4 Intervju z ga. Liljano Klemenčič, vodjo mladinskega oddelka knjižnice Ivana Potrča Ptuj

Pozdravljeni.

Želela bi vam zastaviti nekaj vprašanj na temo izbora literature med najstniki oziroma učenci tretje triade osnovne šole.

1. Kako dolgo ste že zaposleni v knjižnici oz. natančneje na mladinskem oddelku?

V mladinskem oddelku sem zaposlena 37 let.

2. Ali se vam zdi, da se je število obiskovalcev knjižnice (mladinskega oddelka) z leti povečalo ali zmanjšalo?

Seveda se je povečalo od tistih davnih časov. V minulem letu smo imeli 3941 aktivnih bralcev, kar je sicer nekoliko manj zaradi epidemije in drugačnega načina poslovanja knjižnice.

3. Ali morda število obiskovalcev upada tudi po starosti (prehod med dobo otroštva in najstništva)?

Kot sem odgovorila na prejšnje vprašanje, ne pada po starosti. Vsa ta leta je značilen upad osnovnošolcev predmetne stopnje, vendar je to stanje pričakovano in skladno z vedenjem najstnikov.

4. Iz pogovorov s prijatelji ter z opazovanjem dogajanja na naši šoli sem ugotovila, da večina otrok/najstnikov – predvsem tretje triade – po knjigah slovenskih avtorjev posega predvsem, ko so jim te podane. Ko pa knjigo izbirajo sami, se pogosteje odločijo za literaturo tujih avtorjev. To je potrdila tudi anketa, ki sem jo izvedla. Ali se vam zdi, da bi lahko enako rekli tudi za obiskovalce – najstnike – knjižnice/mladinskega oddelka?

Res je. Vendar jih je možno navdušiti tudi za domače avtorje, saj se je stanje knjižnega trga zelo spremenilo. Res pa je tudi, da so ti naši obiskovalci največji uporabniki znanstvene fantastike.

5. Kakšno je vaše mnenje? Zakaj, če sploh, najstniki posegajo predvsem po tuji literaturi?

Morda zaradi tistega pregovora, da je tuje vse boljše. Vsekakor tudi odrasli prej sežejo po prevodih, kakor po domačih avtorjih. Morda je eden od vzrokov tudi pouk književnosti, saj je kanonizirana literatura pretežka za nezrelo mladino, pa tudi: metode poučevanja...Mislim pa, da se stanje nekoliko izboljšuje, če pomislim na popularnega Boštjana Gorenca, ki zna odlično bralsko motivirati.

6. Ali menite, da se je knjižni izbor najstnikov skozi leta spremenil? Se vam zdi, da so nekoč posegali več po slovenskem leposlovju?

Predvsem je zdaj veliko več romanov za najstnike. Izbor je zares pester. Tudi področje stripa, ki je tako priljubljena literarna oblika, se je razširilo...Menim, da z dobro motivacijo in iskrenostjo ter upoštevanjem bralčeve osebnosti in navad, lahko pridobimo številne mlade bralce.

7. Kaj menite, kaj bi mlade spodbudilo k branju literature slovenskih avtorjev?

Dobre knjige, navdušenje nad knjigami v krogu družine in šole. Ne smemo si zatiskati oči pred tem, da odrasli (tudi tisti, ki so v procesih izobraževanja) niso ravno vedno vzor bralske kvalitete. Če pa pomislim na ustanovo, v kateri delam, bi načrtno delo s starejšimi najstniki, ureditev prostorov in zbirk...privabilo mnoge bralce.

8. Ali se vam zdi da programi, kot je Rastem s knjigo, povečujejo izbor gradiva slovenskih avtorjev med najstniki?

Verjetno, ker so darilne knjige vedno dobro izbrane. Je pa škoda, da je projekt tako časovno omejen, na hitro izvajan.

9. Kakšen vpliv bi lahko rekli, da imate vi – kot knjižničarka – na to, kakšno literaturo mladi izbirajo?

Hja, zdi se mi, da kar velik, če pomislim na odzive in spomine zdaj odraslih ljudi, pa tudi zdajšnji mladi se mi dajo prepričati. Je pa res, da imamo knjižničarji zelo malo časa za referenčne pogovore. Vidi se tudi, če učenci prihajajo iz šol, kjer imajo »zagretega«, kompetentnega knjižničarja, ki je tudi sam knjigoljub. Bi rekla, da je med odraslimi premalo pravih knjigoljubov, zato je tudi z mladimi pri tem težje.

Zahvaljujem se Vam za odgovore.

Iva Grobelšek,
OŠ Majšperk

4 RAZPRAVA

V raziskovalni nalogi sem ugotavljala, ali učenci tretje triade posegajo večinoma po slovenski ali tuji literaturi. Raziskala sem pomen in pomembnost branja, bralno motivacijo ter priznanja oziroma knjižne nagrade.

Ob izvedenem anketnem vprašalniku sem ugotovila, da večina učencev v svojem prostem času bere. Navedli so, da jim ni pomembno ali je avtor tuji ali slovenski. Vendar kljub temu, večina učencev raje posega po knjigah tujih avtorjev. Knjige prav tako izbirajo predvsem po naslovu ali naslovnici. Branje knjig slovenskih avtorjev jih odvrča; kot razlog za to so najpogosteje navedli nezanimivo vsebino, nerazumljivo besedišče, nekatere knjige pa povezujejo tudi z obveznim branjem v šoli. Navajajo, da ob besedni zvezi domače branje, najprej pomislijo na obvezno vnaprej določeno branje, velikokrat slovenskih avtorjev. Večina njih iz tega razloga avtorjev, ki jih spoznajo pri domačem branju, v svojem prostem času ne prebira. Učenci torej najpogosteje izbirajo tujo literaturo zaradi zanimive vsebine, naslovov, drugačnih junakov oziroma dogajanja v knjigi ter večje možnosti izbire. Prav tako je kot svojo najljubšo knjigo večina učencev navedla knjigo tujega avtorja.

Z ugotovitvami ankete sovpadajo tudi podatki zbrani pri analizi gradiva prebranega za bralno značko. Večina učencev je pri bralni znački izbrala gradivo tujega avtorja. Tukaj velja omeniti, da poseganje po slovenskih avtorjih skozi obdobje tretje triade upada, saj je največ slovenskih avtorjev izbranih v 7. razredu in najmanj v 9. razredu. Podobno izhaja tudi iz seznama najpogosteje branega mladinskega gradiva vseh knjižnic vključenih v sistem COBISS, saj slovensko gradivo predstavlja približno 20 % vseh izposojenih knjig. Torej, ugotavljam, da podatki, ki predstavljajo bralne interese učencev tretje triade OŠ Majšperk, veljajo tudi za širšo okolico.

Slednje potrjuje tudi ga. Liljana Klemenčič, vodja mladinskega oddelka knjižnice Ivana Potrča Ptuj. Sama meni, da gre morda za prepričanje, da je tuje boljše, hkrati pa tudi ona zaznava, da mladi slovensko literaturo povezujejo s kanonskimi besedili pri pouku. Vendar poudarja, da jih je možno navdušiti tudi z domačimi avtorji, saj knjižni trg ponuja veliko romanov za najstnike, ob tem pa se je v zadnjih letih razvilo tudi področje stripa. Zanimariti ne smemo tudi vloge knjižničarja in nasploh vpliva družine ter šole.

Sama menim, da se bi izbiro slovenskih avtorjev med mladimi dalo povečati, saj ni zanemarljiv delež učencev, ki slovensko gradivo še vedno prebirajo. Pomembno vlogo ima gotovo tudi pouk književnosti, ki vpliva na izbor gradiva pritočasnega branja. Mladi se z nekaterimi besedili danes težko poistovetimo, prav tako je problem razumevanje starinskih besed. Gotovo bi nas pritegnilo, če bi te vsebine prebirali v obliki, ki nam je bližje. Kot primer lahko navedem knjigi Boštjana Gorenca – Pižame, *sLOLvenski klasiki 1 in Moj lajf*. Zdi se mi tudi, da bi veliko vlogo pri knjižni izbiri najstnikov lahko imeli knjižni blogi. Ti so trenutno bolj razširjeni v tujini, med slovenskimi blogi pa nisem zaznala, da bi se omenjala mladinska literatura. Prav tako se mi zdi, da bi veliko naredilo načrtno delo z najstniki ter na primer literarni klubi, ki bi spodbujali branje slovenske literature med mladimi.

5 ZAKLJUČEK

Branje nas popelje v svet simbolike in domišljije. Ob tem, ko vstopamo v različne zgodbe ali se poistovetimo s književnimi junaki, si hkrati določamo svoje izkušnje ali oblikujemo posamezne vrednote. Morda lažje razumemo okolico ter ljudi, ki nas obdajajo. V času najstništva se interes do branja velikokrat začne zmanjševati, kar je v osnovi povezano z razvojnim obdobjem. Prav tako pa je pogost razlog za opuščanje branja, predvsem slovenskih avtorjev, v najstniških letih tudi asociranje na književno gradivo pouka ali domačega branja; mladi ga pogosto povezujejo s kanonskimi besedili.

Skrozi raziskovalno nalogo se je izkazalo, da mladi pri izbiri prostočasnega branja, ki vključuje tudi sodelovanje pri Bralni znački, posegajo večinoma po literaturi tujih avtorjev. Sicer učenci pomena tujega ali slovenskega avtorja ne izpostavljajo kot najpomembnejšega dejavnika; k izbiri tuje literature jih pritegne predvsem vsebina, junaki in naslov (na podlagi izpeljane ankete sklepam, da imajo knjige tujih avtorjev za najstnike bolj zanimive naslove). Glede na to in nadaljne ugotovitve iz ankete, kjer mladi slovenske avtorje povezujejo predvsem z gradivom pouka književnosti, sklepam, da glavni razlog za izbor tuje literature leži predvsem v konotacijah s slovensko literaturo, ki pri učencih velikokrat vzbuja negativne občutke. Kljub temu, da branje slovenske literature trenutno ni v ospredju, menim, da bi slovensko literaturo lahko približali tudi najstnikom s čemer se strinja tudi ga. Lilijana Klemenčič, vodja mladinskega oddelka knjižnice Ivana Potrča Ptuj. Sodobne preobleke klasikov, potencial družbenih omrežij ali aplikacij so nekatere izmed možnosti, ki bi jih veljalo raziskati.

V nadaljevanju raziskovanja vidim možnost izvedbe inovativnega projekta, ki bi temeljil na ustvarjanju profila na enem izmed družbenih omrežij. Njegova osrednja vloga bi bila predstavljanje slovenske literature s ciljno skupino najstnikov. Trenutno lahko izbiramo med različnimi knjižnimi blogi, kateri pa so namenjeni v prvi vrsti odrasli populaciji. Menim, da bi z oblikovanjem podobnih vsebin, vendar ciljno usmerjenih k najstnikom, lahko slovenske avtorje približali mladim.

6 VIRI IN LITERATURA

Grosman, Meta. (2004). Zagovor branja: Bralec in književnost v 21. stoletju. Ljubljana: Sophia.

Grosman, Meta. (2003). Beremo skupaj: priročnik za spodbujanje branja. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Karlovšek, Igor. (2020). Na svidenje Lara. Dob pri Domžalah: Miš.

Kordigel Aberšek, Metka. (1992). Branje ali branje. Slavistično društvo Slovenije. <https://dk.um.si/Dokument.php?id=78016&lang=slv>

Manguel, Alberto. (2012). Zgodovina branja. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Rowling, J. K. (2017). Harry Potter: Kamen modrosti. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Zakaj sploh brati. Pridobljeno 13. 11. 2020 s <https://www.mladinska.com/dobrezgodbe/beremo/zakaj-sploh-brati>

Trženje v založništvu. Pridobljeno 22. 11. 2020 s <https://www.dmslo.si/zapis/trzenje-v-zaloznistvu>

Nagrada Modra ptica. Pridobljeno 2. 12. 2020 s [https://sl.wikipedia.org/wiki/Modra_ptica_\(nagrada\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Modra_ptica_(nagrada))

Projekt Rastem s knjigo. Pridobljeno 2. 12. 2020 s <https://www.jakrs.si/bralna-kultura/rastem-s-knjigo/>

Nagrada Desetnica. Pridobljeno 2. 12. 2020 s <https://drustvo-dsp.si/otroska-in-mladinska-knjizevnost/>

Nagrada Zlata hruška. Pridobljeno 2. 12. 2020 s <https://www.mklj.si/zlata-hruska>

Bralna značka. Pridobljeno 10. 12. 2020 s <https://www.bralnaznacka.si/sl/o-nas/predstavitev/>

Knjižni blogi. Pridobljeno 12. 12. 2020 s <https://gospodicnaknjiga.si/2018/11/seznam-slovenskih-knjiznih-blogov.html/>

Fenomen Harry-a Potter-ja. Pridobljeno 10. 12. 2020 s <https://www.svitanje.si/2011/07/harry-potter-in-svetisca-otrostva>

Najbolj brano gradivo. Pridobljeno 23. 2. 2021 s <https://plus.si.cobiss.net/most-read-web/#contentType=26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,52,53,54,55,56,57,58>

I. Grobelšek. Raziskovalna naloga: »Jaz berem tuje. Pa ti?«. OŠ Majšperk, 2020/2021.

[&libAcronym&libType=4&materialTypes=7&periodFrom=202001&periodTo=202101&pubType=1&publishYear&targetGroups=4](#)

7 PRILOGE

Anketni vprašalnik

Pozdravljeni. Sem Iva Grobelšek, učenka 9. b razreda OŠ Majšperk. V letošnjem šolskem letu ponovno pripravljam raziskovalno nalogo iz področja slovenskega jezika. Tokrat me zanima ali učenci 3. triade pogosteje berejo knjige slovenskih ali tujih avtorjev. Če si vzameš nekaj minut časa in rešiš spodnjo anketo, mi boš s tem pomagal/-a odgovoriti na moja raziskovalna vprašanja. Zahvaljujem se ti za čas, ki si ga temu namenil/-a.

Q1 - Kako pogosto v svojem prostem času bereš?

- Ne berem.
- Do 10 knjig na leto.
- Več kot 10 knjig na leto.

Q2 - Ti je pri izbiri knjige pomembno ali je avtor tuji ali slovenski?

- Da.
- Ne.

Q3 - Ali raje bereš knjige tujih ali slovenskih avtorjev?

- Raje berem knjige tujih avtorjev.
- Raje berem knjige slovenskih avtorjev.

Q4 - Na podlagi česa izbereš knjigo?

Možnih je več odgovorov

- Na podlagi naslovnice.
- Na podlagi naslova.
- Na podlagi priporočila prijatelja.
- Na podlagi avtorja.
- Drugo:

Q5 - Kaj te pritegne ali odvrne od branja knjig slovenskih avtorjev?

Q6 - Kaj te pritegne ali odvrne od branja knjig tujih avtorjev?

Q7 - Na kaj najprej pomisliš, ko slišiš za besedno zvezo DOMAČE BRANJE?

Q8 - Ali avtorje, ki jih spoznaš skozi domače branje, prebiraš tudi v svojem prostem času? Razloži, zakaj da/zakaj ne.

Q9 - Katera je tvoja najljubša knjiga?

I. Grobelšek. Raziskovalna naloga: »Jaz berem tuje. Pa ti?«. OŠ Majšperk, 2020/2021.

Q10 - Kako pogosto obiskuješ mladinski oddelek knjižnice Ivana Potrča Ptuj?

- Redno.
- Občasno.
- Nikoli.

Literarni izbor učencev

7. razred

- R. L. Stine: Kurja polt - Postanimo nevidni
- R. L. Stine: Kurja polt – Ne hodite v klet
- J. Kinney: Dnevnik nabritega mulca – Letovanje, Huda zima, Totalno uničen, Družinski izlet
- R. Dahl: Velikan, dobrodušni velikan
- A. Höglund: Biti jaz
- B. Albertalli: Z ljubeznijo, Simon; Leah brez ritma
- D. Pennac: Pasje življenje
- D. Williams: Vsi ti brezupno obupni otroci
- Y. Moyes: Skupaj
- A. Lindgren: Ronja, razbojniška hči
- Y. Kinney: Dnevnik nabritega mulca
- A. Blade: Lov na pošasti – Sence smrti
- J. Potterson: Strašna šola, Moj brat je velik lažnivec
- G. Blyton: Pet prijateljev – V krempljih ugrabiteljev
- J. Wilson: Problemi na netu
- A. Bryant: Luceina velika napaka
- J. London: Klic iz divjine
- George R. R. Martin: Ledeni zmaj
- Michael Ende: Momo
- R. L. Stine: Kurja polt
-
- S. Kosovel: Deček in sonce, Škrat Dobrošin
- J. Vidmar: Elvis Škorc, genialni šotor
- N. K. Lorenzutti: Avtobus ob treh
- Š. Kuclar: Ne bom več pobegnila
- S. Pregl: Odprava zelenega zmaja, Velika pustolovščina
- T. Pavček: Majnice, fulaste pesmi
- O. Župančič: Ciciban, cicifuj
- S. Pavček: Objemi me v poljub
- K. Šoster Olmer: Nogavičke za ptičke

I. Grobelšek. Raziskovalna naloga: »Jaz berem tuje. Pa ti?«. OŠ Majšperk, 2020/2021.

F. Prešeren: Poezije

D. Muck: Blazno resno o šoli

T. Pavček: Čenčarije

J. Vidmar: Pink

Primož Suhodolčan: Kolesar naj bo, Ranta vrača udarec.

8. razred

G. Blyton: Skrivnost zapuščenega dvorca, Skrivnost hiše Ratatata

J. Friderich: 4 ½ prijatelji; Skrivnost sedme kumare

C. Lokberg: Zlata kletka

A. Thomes: Sovraštvo, ki ga seješ

J. Cheg: Vesolje, me slišiš?

G. Pausewang: Oblak

J. Green: Kdo si, Aljaska?, Neskončni stolp želv

I. Prochackova: Goli

J. Frey: Velike zelene oči

N. Yoon: Vse, vse

A. Noël: Za večno

L. Oliver: Delirium

W. Nicholson: Veterna piščal

C. Wilkinson: Zmajaska skrbnica

C. Houck: Tigrovo prekletstvo

C. Clare: Kronika podzemlja – Mesto kosti

R. J. Polocio: Julianova zgodba, Augustio

M. Balogh: Poročni dogovor

K. McManus: Eden od nas laže

C. Sokolov: V napačni zgodbi

G. Farman: Če ostanem, Kamor je šla

J. Downham: Preden umrem

T. Cook: Polnočno sonce

G. S. Turnberg: Naša hiša je v plamenih

I. Grobelšek. Raziskovalna naloga: »Jaz berem tuje. Pa ti?«. OŠ Majšperk, 2020/2021.

M. P. Giolito: Živi pesek

P. Hawkings: Dekle na vlaku

J. Bowen: Potepuški maček Bob

Rowling: Harry Potter

White: Moj divji fant

Eion Colfer: Artemis Fowl

Goran Gluvić: Fantje, žoga, punce

J. Green: Krive so zvezde

Antony Horowitz: Point Blanc

Isabelle Pandazopulos. Odločitev

J. Vidmar: Elvis Škorc, genialni šotor

N. K. Lorenzutti: Avtobus ob treh

F. Bevk: Mali upornik

L. Suhodolčan: Skriti dnevnik

V. Podgorec: Hajduški studenec

I. Karlovšek: Preživetje

T. Partljič: Ščuke pa ni

Irena Velikonja: Taša

9. razred

W. Dimie, C. Miller: Puščavska roža

C. Sokolov: Kar ne ubije

F. Köstner: Dvojčici

E. Colfer: Artemus Fowl

S. King: Revolveraš

B. Naidoo: Druga stran resnice

K. M. McManus: Eden od nas laže

A. Noel: Zbirka nemrtvih – Za vedno; Modra luna; Dežela senc

L. Bordugo: Six of crows

J. Dashner: Labirint

I. Grobelšek. Raziskovalna naloga: »Jaz berem tuje. Pa ti?«. OŠ Majšperk, 2020/2021.

C. Clare: Clockwork angel

B. Sanderson: Warbreaker

Wilson: Deklica Lola Rose

Wilson: Viki

Wilson: Pogrešam te

Jeier: Fant z interneta

J. Green: Krive so zvezde

Tamaro Susanne: Pojdi, kamor te vodi srce

Doherty Berlie: Dragi Nihče

Jack London: Klic divjine

Daniel Pennack: Pasje življenje

Claire Robertson: Pisma zaljubljene najstnice

Rowling: Harry Potter

M. Moškrič: Ledene magnolije

A. Ingolič: Gimnazijka

M. Kranjec: Povest o dobrih ljudeh

Seznam najpogosteje izposojenega gradiva v knjižnicah vključenih v sistem COBISS

Naslov	Avtor	Izposoje	
1	Harry Potter, Jetnik iz Azkabana	Rowling, J. K.	2521
2	Harry Potter, Feniksov red	Rowling, J. K.	1613
3	Preživetje	Karlovšek, Igor	1413
4	Krive so zvezde	Green, John	1211
5	Eden od nas laže	McManus, Karen M.	1204
6	V morju zrnca soli	Sepetys, Ruta	1203
7	Vsem fantom, ki sem jih kdaj ljubila	Han, Jenny	1090
8	Kot v filmu	Möderndorfer, Vinko	1050
9	Kako dolg je čas	Dolenc, Mate	1041
10	Nebo v očesu lipicanca : [en kraj, 360 konj in ljudje, ki jim ni vseeno --- : mladinski roman]	Muck, Desa	908
11	Kdo si, Aljaska?	Green, John	890
12	Vedno tvoja Lara Jean	Han, Jenny	854
13	Gremo mi v tri krasne	Konc Lorenzutti, Nataša	829
14	Vse, vse	Yoon, Nicola	788
15	P. S. Še vedno te ljubim	Han, Jenny	782
16	Avtobus ob treh : (ali Društvo mlajših starejših bratov)	Konc Lorenzutti, Nataša	777
17	Njegova temna tvar. Knj. 1, Severni sij	Pullman, Philip	774
18	Neskončen stolp želv	Green, John	741
19	Percy Jackson in Olimpijci, Tat strele	Riordan, Rick	731
20	Artemis Fowl	Colfer, Eoin	730
21	Kronike podzemlja, Mesto kosti	Clare, Cassandra	708

I. Grobelšek. Raziskovalna naloga: »Jaz berem tuje. Pa ti?«. OŠ Majšperk, 2020/2021.

Naslov	Avtor	Izposoje	
22	Dva lahko ohranita skrivnost : [--- če jo eden odnese v grob]	McManus, Karen M.	706
23	Kit na plaži	Möderndorfer, Vinko	704
24	Eden od nas je naslednji	McManus, Karen M.	655
25	Zlati zob	Golob, Tadej	653
26	#3špehbombe	Beauvais, Clémentine	643
27	Skrivnostni primer ali Kdo je umoril psa	Haddon, Mark	639
28	Dnevnik Ane Frank	Frank, Anne	610
29	Majnice : fulaste pesmi	Pavček, Tone	602
30	Bili smo lažnivci	Lockhart, E.	576
31	Če ostanem	Forman, Gayle	574
32	Lažna mesta	Green, John	570
33	Absolutno resnični dnevnik Indijanca s polovičnim delovnim časom	Alexie, Sherman	557
34	Moje življenje	Cankar, Ivan	553
35	Percy Jackson in Olimpijci, Morje pošasti	Riordan, Rick	552
36	V morju so krokodili : resnična zgodba Enajatolaha Akbarija	Geda, Fabio	544
37	Iskanje Eve	Šinigoj, Damijan	515
38	Razcepljeni	Roth, Veronica	515
39	Artemis Fowl, Operacija Arktika	Colfer, Eoin	502
40	Junaki Olimpa, Izgubljeni junak	Riordan, Rick	494
41	Vrane	Fritz, Ervin	479
42	Gimnazijec	Karlovšek, Igor	476
43	iBoy	Brooks, Kevin	471
44	Trinajst razlogov	Asher, Jay	466

Naslov	Avtor	Izposoje	
45	Percy Jackson in Olimpijci, Prekletstvo titanov	Riordan, Rick	464
46	Na svidenje, Lara	Karlovshek, Igor	463
47	Vranja šesterica. Knj. 1	Bardugo, Leigh	462
48	Hobit ali Tja in spet nazaj	Tolkien, J. R. R.	451
49	Julianova zgodba	Palacio, R. J.	444
50	Rdeča kraljica	Aveyard, Victoria	428
51	Zvezde vabijo	Mazzini, Miha	420
52	Velike zelene oči	Frey, Jana	408
53	Avtobus ob treh (ali Društvo mlajših starejših bratov)	Konc Lorenzutti, Nataša	406
54	Percy Jackson in Olimpijci, Bitka v labirintu	Riordan, Rick	406
55	Zguba : dnevnik : zgodbe iz ne-preveč pravljичnega življenja	Russell, Rachel Renée	404
56	Dnevi na otoku	Samson, Gideon	399
57	Junaki Olimpa. [3], Atenino znamenje	Riordan, Rick	397
58	Skrivnosti	Grafenauer, Niko	394
59	Elvis Škorc, genialni štor	Vidmar, Janja	389
60	Debeluška	Vidmar, Janja	385
61	Labirint : [pomni, preživi, beži]	Dashner, James	385
62	Odiseja	Homerus	382
63	Kjer veter spi	Šinigoj, Damijan	380
64	Kronike podzemlja. [Knj. 2], Mesto pepela	Clare, Cassandra	379
65	Luzerka	Lystad, Mina	378
66	Percy Jackson in Olimpijci, Poslednji Olimpijec	Riordan, Rick	374
67	Junaki Olimpa, Neptunov sin	Riordan, Rick	369
68	Princeska z napako	Vidmar, Janja	369

I. Grobelšek. Raziskovalna naloga: »Jaz berem tuje. Pa ti?«. OŠ Majšperk, 2020/2021.

Naslov	Avtor	Izposoje	
69	Katherine, Katherine	Green, John	361
70	Vranja šesterica. Knj. 2, Pokvarjeno kraljestvo	Bardugo, Leigh	356
71	Rdeče kot kečap	Pitcher, Annabel	350
72	Zrcalka. Knj. 3, Spomin Babilona	Dabos, Christelle	349
73	Artemis Fowl, Neskončna šifra	Colfer, Eoin	343
74	Junaki Olimpa. [4], Hadova hiša	Riordan, Rick	340
75	Krvne vezi	Mead, Richelle	337
76	Kronike podzemlja. [Knj. 3], Stekleno mesto	Clare, Cassandra	331
77	Junaki Olimpa. [5], Kri Olimpa	Riordan, Rick	328
78	Njegova temna tvar. Knj. 3, Jantarni daljnogled	Pullman, Philip	324
79	Max	Cohen-Scali, Sarah	316
80	Zrcalka. Knj. 2, Izginotja na Mesečini	Dabos, Christelle	314
81	Zguba : dnevnik : zgodbe ne preveč pametne gdč. Vsevednice	Russell, Rachel Renée	308
82	Zadnji mega žur	Sivec, Ivan	306
83	Čudo	Palacio, R. J.	305
84	Zguba : dnevnik : zgodbe ne preveč elegantne ledene princeske	Russell, Rachel Renée	305
85	Čarovnik iz Zemljemorja	Le Guin, Ursula K.	302
86	Preden se poslovim	Oliver, Lauren	300
87	Charlottina zgodba	Palacio, R. J.	297
88	Sedem minut čez polnoč : napisano po zamisli Siobhan Dowd	Ness, Patrick	296
89	Eno	Crossan, Sarah	292
90	Nikoli ne reci, da te je strah	Catozzella, Giuseppe	291
91	Operacija Strela	Horowitz, Anthony	290

Naslov	Avtor	Izposoje	
92	Balada o pticah pevkah in kačah	Collins, Suzanne	289
93	Zrcalka. Knj. 1, Zimska zaročenca	Dabos, Christelle	287
94	Vsaj en popoln dan : zgodba o fantu, ki mu je ime Finch in puncici, ki ji je ime Violet	Niven, Jennifer	284
95	Z ljubeznijo, Simon	Albertalli, Becky	282
96	Spletna punca	Sugg, Zoe	280
97	Riverdale, Prejšnji dan	Ostow, Micol	275
98	Srce iz črnila	Funke, Cornelia	270
99	Kostja Veselko. [1]	Landy, Derek	262
100	Stekleni meč	Aveyard, Victoria	258